

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 339.92:330.341.1

ДИСБАЛАНСИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ТА СТРАТЕГІЯ ДЕ-ПЕРИФЕРИЗАЦІЇ У ПАРТНЕРСТВІ З КАНАДОЮ, ЄС ТА США В УМОВАХ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Валентин Столярчук

*Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна*

Stoliarchuk Research and Development (R&D), провінція Онтаріо, Канада

Резюме. Ґрунтовно проаналізовано дисбаланси глобальної економічної інтеграції України та доведено необхідність трансформації її інтеграційної моделі в умовах повоєнної відбудови, зміни геоекономічної архітектури світу й формування стратегічних альянсів із Канадою, Європейським Союзом і США. Виявлено основні загрози периферизації національної економіки, зумовлені експортно-сировинною спеціалізацією, низькою часткою обробної промисловості в експорті, втратою позицій у глобальних виробничих ланцюгах, а також дефіцитом іноземних інвестицій у високотехнологічні сектори. Запропоновано авторську концепцію Smart Integration як нову модель де-периферизації України, яка передбачає комплексну модернізацію економіки шляхом поєднання цифрової трансформації, оборонної кооперації, розвитку інноваційної інфраструктури, інституційної економічної дипломатії та створення зелених промислових хабів. Проаналізовано перспективи розвитку Smart Industry Zones, Industrial Tech Parks, Digital Export Platforms, а також можливості формування міжнародних кластерів оборонних технологій у співпраці з країнами НАТО. Обґрунтовано важливість участі України в глобальних альянсах безпеки ланцюгів постачання, зокрема у сфері критично важливих мінералів, компонентів для зеленої енергетики та цифрової промисловості. Надано практичні рекомендації щодо впровадження ESG-моделі відбудови, розвитку економіки знань, залучення іноземного капіталу через механізми публічно-приватного партнерства. Визначено роль цифрових платформ і національної експортної інфраструктури у зміцненні конкурентоспроможності українського бізнесу на світових ринках. Дослідження базується на поєднанні кількісного й якісного аналізу, охоплює статистику за 2022–2025 роки, індекси глобальної інтеграції, динаміку участі України в міжнародних торговельних угодах та містить прогноз до 2030 року. Сформульовані висновки мають стратегічну цінність для розроблення політики у сферах зовнішньоекономічної інтеграції, інноваційного розвитку, трансформації оборонно-промислового комплексу та реалізації потенціалу партнерства з Канадою, ЄС і США в межах нової глобальної економіки.

Ключові слова: глобальна інтеграція, де-периферизація, Smart Integration, supply chain security, стратегічне партнерство, Україна–Канада, Україна–ЄС, Україна–США, оборонно-промислова кооперація, ESG-модель, повоєнна відбудова, економіка знань.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.03.183

Отримано 17.04.2025

UDC 339.92:330.341.1

IMBALANCES OF UKRAINE'S GLOBAL ECONOMIC INTEGRATION AND THE DE-PERIPHERIZATION STRATEGY IN PARTNERSHIP WITH CANADA, THE EU, AND THE USA DURING POST-WAR RECONSTRUCTION

Valentyn Stoliarchuk

*Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine
Stoliarchuk Research and Development (R&D), Ontario, Canada*

Summary. The article provides a comprehensive analysis of the imbalances in Ukraine's global economic integration and substantiates the need to transform its integration model in the context of post-war reconstruction, shifts in the world's geoeconomic architecture, and the formation of strategic alliances with Canada, the European Union, and the United States. It identifies the key threats of economic peripheralization, including export-commodity dependence, a low share of industrial exports, loss of positioning within global value chains, and a lack of foreign investment in high-tech sectors. The author proposes the Smart Integration concept as a new model for Ukraine's de-peripheralization, aimed at comprehensive economic modernization through the synergy of digital transformation, defense cooperation, innovation infrastructure development, institutional economic diplomacy, and the creation of green industrial hubs. The potential of Smart Industry Zones, Industrial Tech Parks, Digital Export Platforms, and mechanisms for establishing international defense technology clusters in cooperation with NATO member states are analyzed. The paper emphasizes Ukraine's critical role in global supply chain security alliances, including the supply of critical minerals, components for green energy, and the digital industry. It offers practical recommendations for implementing an ESG-based recovery model, fostering a knowledge economy, and attracting foreign capital through public-private partnership instruments. The role of digital platforms and national export infrastructure in enhancing the global competitiveness of Ukrainian businesses is highlighted. The study employs both quantitative and qualitative methods, incorporating statistics from 2022–2025, global integration index assessments, Ukraine's involvement in international trade agreements, and projections through 2030. The findings provide strategic value for shaping Ukraine's economic policy in the areas of external economic integration, innovation-led growth, defense-industrial transformation, and the realization of strategic partnership potential with Canada, the EU, and the U.S. within the framework of the new global economy.

Key words: global integration, de-peripherization, Smart Integration, supply chain security, strategic partnership, Ukraine–Canada, Ukraine–EU, Ukraine–USA, defense-industrial cooperation, ESG model, post-war reconstruction, knowledge economy.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.03.183

Received 17.04.2025

Постановка проблеми. Глобальна економічна інтеграція створює нові можливості для доступу до ринків, інновацій та фінансових ресурсів, але водночас загострює дисбаланси між країнами з різним рівнем розвитку, особливо для держав із сировинною структурою експорту. В умовах повоєнної відбудови 2022–2025 рр. для України загострилася проблема закріплення статусу сировинної периферії, незважаючи на поглиблення співпраці з ЄС, США та Канадою.

Аналіз зовнішньої торгівлі свідчить про домінування аграрної та металургійної продукції в експорті (зернові, олія, метали), що у 2023 р. становили понад 65% експорту до країн ЄС [3; 9]. Аналогічні тенденції простежуються у торгівлі зі США та Канадою, хоча частка переробленої продукції поступово зростає [5]. Обсяги прямих іноземних інвестицій залишаються недостатніми для модернізації економіки: у 2022 р. ПІІ різко скоротилися, а у 2023–2024 рр. зростання забезпечується переважно за рахунок реінвестованих прибутків [10; 11].

У таких умовах нагальною стає потреба в новій моделі економічної інтеграції – Smart Integration, що передбачає інтелектуалізацію виробництва, створення інноваційних

кластерів, активізацію економічної дипломатії та залучення інвестицій у високотехнологічні сектори. Особливу роль відіграє впровадження принципів ESG і реалізація зеленої відбудови (Green Recovery) відповідно до міжнародних стандартів [4; 12].

Таким чином, проблема дослідження полягає у загрозі консервації сировинної моделі розвитку без належної структурної трансформації, що обмежує інноваційний потенціал України у глобальній економіці. Актуальність дослідження зумовлена потребою наукового обґрунтування стратегії де-периферизації на основі концепції Smart Integration – через створення Smart Industry Zones, Digital Export Platforms, Industrial & Defence Tech Parks та розвиток інституційної економічної дипломатії [1; 2; 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інтеграції України у світову економіку та ризиків її периферизації активно розглядаються у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Дослідники наголошують на домінуванні ресурсно-сировинної моделі, низькій частці продукції з високою доданою вартістю в експорті та обмеженій участі у глобальних ланцюгах вартості [1; 2; 3].

Українські науковці, зокрема Т. Зінчук, Н. Куцмус, О. Прокопчук [1], акцентують на необхідності переосмислення інтеграційної стратегії. Аналітика WIIW та Bertelsmann Stiftung [2] пропонує структурну трансформацію експорту й залучення інвестицій у переробку. Н. Гаджієва [4] досліджує вплив війни на інтеграцію України до економіки ЄС як чинник стійкості до нових викликів.

Звіти Global Affairs Canada [5] та Мінекономіки [13] деталізують оновлення CUFTA і нові напрями співпраці в інвестиціях та цифровій економіці.

Однак у науковому дискурсі бракує комплексного обґрунтування національної моделі де-периферизації. Концепція Smart Integration потребує подальшого розвитку як інструмент стратегічної інтеграції України у глобальну економіку в повоєнний період, з урахуванням співпраці з Канадою, ЄС та США.

Мета дослідження – обґрунтування концептуальних основ і стратегічних напрямів де-периферизації економіки України в умовах глобальної інтеграції та повоєнної відбудови через активну співпрацю з Канадою, ЄС та США.

Ключовим завданням є формування сучасної інтеграційної моделі Smart Integration, що охоплює:

- переорієнтацію експорту на продукцію з високою доданою вартістю;
- залучення ПІІ у високотехнологічні сектори;
- розвиток кластерів та спільних виробництв із міжнародними партнерами;
- активізацію економічної та ресурсної дипломатії;
- інтеграцію до глобальних оборонно-промислових і технологічних ланцюгів;
- упровадження ESG-моделі відбудови на принципах сталого розвитку.

Досягнення мети передбачає також розроблення практичних рекомендацій щодо зовнішньоекономічної політики України, спрямованої на подолання ризиків периферизації та підтримання інноваційної модернізації економіки.

Постановка завдання. З огляду на виклики війни, структурну вразливість економіки України та потребу її модернізації у повоєнний період, науковим завданням дослідження є розроблення інноваційної моделі глобальної економічної інтеграції – Smart Integration – як інструменту де-периферизації та зміцнення економічної стійкості України у світовій господарській системі.

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

1. Дослідити особливості глобальної економічної інтеграції України у 2022–2025 рр., виокремити структурні дисбаланси та ризики сировинної периферизації [1–4].
2. Проаналізувати динаміку зовнішньої торгівлі та ПІІ як індикатори інтеграції у глобальні виробничі й технологічні ланцюги [3; 5–7].

3. Обґрунтувати концепцію Smart Integration на основі розвитку Smart Industry Zones, інноваційних кластерів, цифровізації експорту та міжнародної кооперації у R&D.

4. Визначити напрями де-периферизації через інституційну економічну та ресурсну дипломатію, ESG-відбудову, інтеграцію до альянсів supply chain security та оборонних ланцюгів НАТО, ЄС, США [2; 4; 16].

5. Запропонувати рекомендації для державної політики щодо диверсифікації експорту, залучення ПІІ, просторової організації Smart Industry Zones та підвищення економічної стійкості.

Виклад основного матеріалу. У 2022–2025 рр. глобальна економічна інтеграція України відбувається в умовах воєнних викликів, повоєнної відбудови та посилення співпраці з ЄС, США та Канадою. Водночас спостерігається переорієнтація зовнішньоекономічної діяльності на розвинені ринки та загострення структурних дисбалансів, що створюють ризики закріплення сировинної периферійності України у світовій економіці [1; 2; 4].

Сучасний етап інтеграції поєднує ці ризики з можливостями включення у глобальні виробничі та інноваційні ланцюги, що зумовлює необхідність формування власної моделі – Smart Integration – як стратегічного інструменту де-периферизації.

Аналіз структури експорту та імпорту у 2022–2025 рр. свідчить про переважання аграрно-сировинної продукції в експорті до ЄС, США і Канади, поряд із залежністю від імпорту промислових товарів, обладнання, високотехнологічної продукції та товарів оборонного призначення [3; 5–7].

Показники зовнішньої торгівлі та обсяги ПІІ у 2022–2025 рр. подано в табл. 1.

Таблиця 1. Зовнішня торгівля та прямі іноземні інвестиції (ПІІ) України у 2022–2025 рр.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р. (попередня оцінка)	2025 р. (прогноз Нацбанку/автора)
Експорт до ЄС, млрд дол.	27.0	33.0	36.0	40.0
Експорт до Канади, млрд дол.	0.42	0.514	0.53	0.6
Прямі іноземні інвестиції (ПІІ), млрд дол.	0.9	4.2	5.0	6.2

Джерело: складено автором на основі даних Державної служби статистики України, Національного банку України, Global Affairs Canada, OECD Statistics, UNCTAD [3; 5; 6; 7; 9; 10; 11; 14].

Таблиця 1 демонструє позитивну динаміку зростання експорту до ЄС та Канади у 2022–2025 рр., а також поступове відновлення притоку прямих іноземних інвестицій після шокового падіння у 2022 році. Однак зазначені тенденції поки що не забезпечують належної основи для сталого економічного розвитку без глибокої структурної модернізації, диверсифікації експорту та системної політики де-периферизації.

Незважаючи на зростання зовнішньої торгівлі та пожвавлення інвестиційної активності, товарна структура українського експорту залишається аграрно-сировинною (рис. 1). Це створює ризики закріплення України у статусі периферійної економіки з обмеженою часткою високотехнологічної продукції у зовнішніх поставках [1; 2; 5]. Відсутність системної трансформації може призвести до консервації статусу периферійної економіки, вразливої до зовнішніх шоків та коливань цін на сировину.

У відповідь на ці виклики, Україна має перейти до якісно нової моделі інтеграції у глобальну економіку – Smart Integration. Ця авторська концепція передбачає інтелектуалізацію виробництва, розвиток високотехнологічного експорту, формування національних інноваційних кластерів та активну участь у глобальних виробничих і оборонно-промислових ланцюгах вартості [1; 2; 5].

Для реалізації цієї моделі необхідне створення комплексної інституційної рамки, що включатиме стимулювання трансферу технологій, розвиток публічно-приватного

партнерства, залучення міжнародного фінансування через механізми green finance та підтримання кластерів dual-use індустрій. Важливу роль відіграє цифровізація зовнішньоекономічної діяльності через упровадження Digital Export Platforms, що забезпечить українським виробникам вихід на нові ринки, зниження транзакційних витрат і підвищення конкурентоспроможності.

У цьому контексті Smart Integration розглянуто не лише як економічну стратегію, а як частину нової архітектури економічної безпеки України, яка поєднує технологічну модернізацію, ресурсну дипломатію, інтеграцію до supply chain security альянсів та формування інноваційного середовища, стійкого до глобальних викликів.

Структура експорту України до ЄС, США та Канади у 2024 р., %

Рисунок 1. Структура експорту України до ЄС, США та Канади у 2024 р., %

Джерело: складено автором на основі [3; 5; 6; 7].

У відповідь на виклики війни та загострення структурних дисбалансів, Україні необхідно перейти до якісно нової моделі інтеграції у глобальну економіку – Smart Integration. Ця авторська концепція передбачає інтелектуалізацію виробництва, розвиток високотехнологічного експорту, формування національних інноваційних кластерів і активну участь України у глобальних виробничих та оборонно-промислових ланцюгах вартості [1; 2; 5].

Ключові стратегічні напрями реалізації концепції Smart Integration представлено у табл. 2.

Таблиця 2. Стратегічні напрями Smart Integration України у 2025 р.

Напрямок	Зміст	Партнери та інструменти реалізації
Smart Industry Zones	Високотехнологічне виробництво, промислові кластери	ЄС, Канада, США, індустріальні парки, оборонно-промислова кооперація
Industrial & Defence Tech Parks	Центри R&D, Defence Tech Parks, спільне виробництво оборонної продукції	NATO DIANA, Horizon Europe, оборонні корпорації, G7
Digital Export Platforms	Електронна комерція, підтримання МСБ, цифровізація експорту	Export Promotion Office, Canada-Ukraine Digital Economy Partnership
Resource Diplomacy	Розвиток CleanTech, battery metals дипломасу, видобуток критичних мінералів	EU Critical Raw Materials Act, Canada Battery Metals Strategy
ESG Reconstruction	Зелена відбудова, енергетична модернізація, Smart Agritech	Green Finance, Impact Investing, міжнародні ESG-фонди

Джерело: складено автором на основі [1; 2; 3; 4; 5; 7; 10].

Авторська новизна дослідження полягає у комплексному обґрунтуванні стратегії де-периферизації економіки України, що базується на таких ключових засадах:

- формування інноваційно-технологічних кластерів з високим рівнем доданої вартості;
- інтеграція до глобальних оборонно-промислових і енергетичних ланцюгів вартості;
- залучення України до міжнародних ініціатив supply chain security у сфері критичних мінералів та battery metals diplomacy [2; 4; 5];
- створення ESG-орієнтованих фінансових механізмів для повоєнної відбудови.

Запропонована модель Smart Integration є релевантною відповіддю на сучасні виклики економічної безпеки, трансформацію глобальних ланцюгів вартості та необхідність участі України у формуванні нової архітектури міжнародного економічного співробітництва.

Окрему увагу слід приділити розширенню оборонно-промислової кооперації України з країнами НАТО, ЄС та США, що є одним із визначальних векторів де-периферизації у 2025 р. Війна 2022 року продемонструвала критичну потребу не лише в імпорті оборонної продукції, але й у розвитку власної виробничої бази, залученні іноземних технологій, створенні спільних підприємств та дослідницьких центрів (R&D) для генерації інноваційних рішень [3; 4].

Україна має стратегічний потенціал для включення до інтегрованого оборонно-промислового простору НАТО, що відповідає новим підходам до формування Defence Industrial Base та ініціативам Альянсу, зокрема концепції NATO DIANA (Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic) [2]. Запропоновані напрями розвитку такої кооперації та механізми їх практичної реалізації наведено в табл. 3.

Таблиця 3. Пріоритетні напрями оборонно-промислової кооперації України у 2025 р.

Напря́м	Змі́ст	Партнери та інструменти реалізації
Defence Tech Parks	Створення спеціалізованих оборонно-промислових кластерів та технопарків для розроблення військових технологій	NATO DIANA, Horizon Europe, USAID Tech Hubs, оборонні корпорації США, Великої Британії, Канади
Co-production	Локалізація спільного виробництва безпілотників, систем зв'язку, боєприпасів, бронетехніки	Польща, Німеччина, Литва, оборонні підприємства країн G7
R&D Centers	Розвиток центрів досліджень та розробок у сфері оборонної промисловості, спільні наукові проекти, залучення українських R&D компаній	NATO Innovation Fund, Defence Innovation Accelerator (NATO DIANA), українські дослідницькі компанії (зокрема Stoliarchuk R&D), спільні інвестиційні платформи
Dual-use Technologies	Виробництво технологій подвійного призначення (військове та цивільне застосування) для інтеграції у глобальні ланцюги вартості	ЄС, США, Канада, міжнародні донори, приватні інвестори

Джерело: складено автором на основі [1; 2; 3; 4; 5; 7; 10].

Реалізація концепції Smart Integration у 2025 році відкриває для України шлях до формування сучасної, конкурентоспроможної економіки через поєднання модернізації промисловості, інтеграції у світові ланцюги постачання та залучення стратегічних інвестицій. Основу цієї трансформації становить ESG-модель відбудови, яка включає:

- Environmental (E): розвиток відновлюваної енергетики, Smart Agritech, екотехнологій.

- Social (S): інклюзивне зростання, нові робочі місця.
- Governance (G): прозоре врядування, ефективне корпоративне управління.

Ключовими інструментами виступають:

- Smart Industry Zones і Green Industrial Hubs – інноваційні кластери з високою доданою вартістю та «зеленими» рішеннями.
- Resource Diplomacy – залучення України до глобальних ініціатив у сфері критичних сировинних ресурсів та battery metals [2; 4; 5; 10].

Співпраця з ЄС, Канадою, США та G7 відповідає стратегічним рамкам, таким, як EU Critical Raw Materials Act, battery strategy, supply chain resilience frameworks. Вона дозволяє Україні не лише постачати критичні мінерали, а й локалізувати переробку, брати участь у дослідженнях та створювати Smart Supply Chains за стандартами ESG.

Ресурсна дипломатія стає важливою складовою нової економічної дипломатії України, сприяючи реалізації проєктів у галузі геологічної розвідки, екологічно відповідального видобутку, переробки та експорту стратегічних матеріалів для CleanTech, акумуляторів, Smart Grids і «зеленої» економіки майбутнього. Конкретні напрями та механізми наведено в табл. 4.

Таблиця 4. Стратегічні напрями ресурсної дипломатії України у 2025 р.

<i>Напрямок Resource Diplomacy</i>	<i>Зміст</i>	<i>Партнери та інструменти реалізації</i>
Battery Metals Diplomacy	Геологічна розвідка, видобуток та переробка літію, кобальту, графіту, нікелю, титану	Canada Battery Metals Strategy, G7 Critical Minerals Partnership, EU Critical Raw Materials Act
Supply Chain Security	Інтеграція України до глобальних стійких ланцюгів поставок критичних мінералів	США, Канада, ЄС, OECD, NATO Energy Security Program
Smart Supply Chains ESG	Створення зелених і відповідальних ланцюгів постачання на основі ESG-принципів	Green Finance, Impact Investing, міжнародні ESG-фонди
Technological Cooperation	Локалізація технологій для переробки battery metals, спільні R&D проєкти	Horizon Europe, Canada-Ukraine Tech Alliance, Ukrainian R&D Centers
Energy Transition	Розвиток Smart Grids, CleanTech, зеленої енергетики, водневої інфраструктури	USAID Energy Program, Європейський зелений курс, міжнародні донори

Джерело: складено автором на основі [1; 2; 3; 4; 5; 7; 10].

Україна володіє значними запасами титану, літію, графіту та рідкоземельних елементів, що мають стратегічне значення для глобальних ринків електромобілів, акумуляторів і зеленої енергетики. Це відкриває можливості для зміцнення позицій країни у світових ресурсних і виробничих ланцюгах, зокрема у співпраці з ЄС, США та Канадою [2; 3; 5; 7].

Концепція Smart Integration включає п'ять напрямів: індустріальні кластери, кооперацію з НАТО в ОПК, ESG-модель відбудови, ресурсну дипломатію та побудову Smart Supply Chains, що дає змогу перейти до інноваційної економіки.

Втім, залишаються виклики: сировинна структура експорту, дефіцит інвестицій, безпекові ризики, слабкий трансфер технологій та загрози неконтрольованого видобутку ресурсів [3; 5; 7]. Для цього необхідна координація державної політики з участю міжнародних партнерів та бізнесу – задля локалізації виробництва, інноваційної співпраці та впровадження ESG-стандартів. Для їх подолання у табл. 5 представлено матрицю ризиків і відповідних інструментів реалізації стратегії Smart Integration.

Таблиця 5. Оцінювання ризиків та викликів інтеграційного розвитку України у 2025 р. та інструменти їх нейтралізації у межах стратегії Smart Integration

<i>Група ризиків</i>	<i>Конкретний прояв</i>	<i>Потенційні наслідки</i>	<i>Інструменти подолання (Smart Tools)</i>	<i>Міжнародні партнер / Програми</i>	<i>Очікуваний ефект (до 2030 р.)</i>
Експортно-сировинна залежність	Домінування аграрної та сировинної продукції в експорті	Консервація периферійної моделі	Стимулювання експорту продукції з високою доданою вартістю, Digital Export Platforms, Smart Agritech	Export Promotion Office, EU Market Access Support, Canada-Ukraine Trade Accelerator	Зростання частки продукції з високою доданою вартістю до 25% у структурі експорту
Інвестиційна вразливість	Відтік капіталу, обмеження нових ПІІ	Сповільнення модернізації економіки	Розвиток індустріальних парків, гарантії для інвесторів, Ukraine Investment Platform	EBRD, World Bank, IMF, Canada Ukraine Investment Support	Залучення не менше 10 млрд дол. ПІІ у високотехнологічні сектори економіки
Технологічне відставання	Обмежена участь у глобальних R&D	Втрата конкурентних позицій	Створення Defence & Industrial Tech Parks, R&D centers, Smart Clusters	NATO DIANA, Horizon Europe, USAID Tech Hubs	Залучення України до глобальних виробничих та технологічних ланцюгів вартості НАТО, ЄС, США
ESG-ризик	Низький рівень екологічного контролю при видобутку мінералів	Ризики репутації на глобальних ринках	ESG Governance Platform, Green Certification, Impact Investing	OECD ESG Standards, Green Climate Fund, EU Green Deal	100% проектів видобутку battery metals з ESG-compliance та green certification
Кадровий дефіцит	Брак спеціалістів у Hi-Tech, інженерії, CleanTech	Обмеження масштабування інновацій	Програми інженерної освіти, залучення діаспори, Tech Mobility Programs	Erasmus+, Canada-Ukraine Tech Exchange, Digital Skills Academy	Підготовка не менше 100 тис. фахівців у сфері Smart Industry та CleanTech

Джерело: складено автором на основі [2; 3; 5; 7; 11; 14; 15; 16].

Для реалізації стратегії де-периферизації в межах Smart Integration Україні потрібна цілісна державна політика, що поєднує підтримку високотехнологічного виробництва, інституційну економічну дипломатію, ESG-фінансування та модернізацію логістики. Залучення міжнародних партнерів до створення інноваційних підприємств сприятиме зниженню інвестиційної вразливості та зміцненню економічної безпеки.

У 2026–2030 рр. прогнозується економічне зростання завдяки інтеграції в оборонно-промислові ланцюги НАТО, участі у European Green Deal, розвитку кластерів критичних мінералів і цифровій трансформації. Важливу роль відіграватимуть Smart Industry Zones та модернізація логістичної й морської інфраструктури.

Світова економіка цього періоду формуватиметься під впливом регіоналізації, ESG-стандартів і конкуренції за ресурси. У цьому контексті Smart Integration виступає як інструмент економічної безпеки України – через розвиток індустріальних зон, ESG-відбудову та інтеграцію до ініціатив НАТО і G7.

Перевагами України є стратегічні ресурси, аграрний потенціал, кваліфікована робоча сила, логістичне положення та міжнародна підтримка. Це відкриває можливості для формування регіональних технологічних хабів – Industrial Tech Parks.

Втім, актуальними залишаються ризики: нестача кадрів, конкуренція з ЦСЄ, енергетична нестабільність, уповільнення реформ. Їх подолання вимагає синергії між Smart Integration, ESG-відбудовою, новою економічною дипломатією та глобальними ініціативами supply chain security.

Успішна реалізація стратегії дозволить Україні перейти до моделі стійкого зростання, заснованої на інноваціях, технологічному партнерстві та участі у глобальних ланцюгах доданої вартості.

Висновки. Обґрунтовано, що глобальна економічна інтеграція України у 2022–2025 рр. у повоєнний період супроводжується як відкриттям нових можливостей для розширення зовнішньоекономічної співпраці з країнами стратегічного партнерства – ЄС, США та Канадою, так і загостренням структурних дисбалансів, що посилюють ризики закріплення України у статусі сировинної периферії світової економіки.

Авторська концепція Smart Integration визначена як інноваційна модель де-периферизації економіки України, яка передбачає системну модернізацію промислового потенціалу та формування економіки знань. Основними елементами цієї моделі є:

- розвиток інноваційно-технологічних кластерів, Smart Industry Zones та Industrial Tech Parks;
- поглиблення оборонно-промислової кооперації України з країнами НАТО, ЄС та США;
- залучення України до глобальних виробничо-технологічних і ресурсних ланцюгів (supply chain security), зокрема у сфері battery metals diplomacy та критичних мінералів;
- упровадження ESG-моделі відбудови на засадах екологічної та соціальної відповідальності.

Реалізація цієї стратегії потребує активної державної політики щодо залучення іноземних інвестицій, розвитку інституційної економічної дипломатії, стимулювання технологічного трансферу, а також інтеграції України у глобальні виробничі та оборонно-промислові ланцюги вартості.

Прогноз розвитку України на 2026–2030 рр. свідчить про потенціал формування нової моделі економічного зростання на основі Smart Integration – економіки знань, інновацій, високих технологій та стійкої промислової модернізації.

Досягнення цієї мети вимагає:

- розвитку національних інноваційних екосистем;
- інтеграції до глобальних ринків і технологічних альянсів;
- посилення економічної безпеки та ресурсної дипломатії;
- формування нових інституцій сталого розвитку та систем ESG-фінансування.

Практична реалізація стратегії Smart Integration дозволить Україні зміцнити конкурентні позиції у глобальній економіці, посилити свою роль у міжнародних ланцюгах вартості та створити умови для сталого економічного розвитку у повоєнний період.

Conclusions. The study substantiates that Ukraine's post-war global economic integration in 2022–2025 is accompanied both by new opportunities for expanding foreign economic cooperation with strategic partners – the EU, the USA, and Canada – and by the intensification of structural imbalances that increase the risks of Ukraine being consolidated as a raw material periphery in the global economy.

The author's concept of Smart Integration is proposed as an innovative model of Ukraine's de-peripherization strategy, focused on comprehensive industrial modernization and the formation of a knowledge-based economy. The key elements of this model include:

- the development of innovation and technology clusters, Smart Industry Zones, and Industrial Tech Parks;
- deepening Ukraine's defense-industrial cooperation with NATO, the EU, and the USA;
- involving Ukraine in global production, technological, and resource value chains (supply chain security), particularly in the field of battery metals diplomacy and critical minerals;

- implementing the ESG-oriented recovery model based on environmental and social responsibility principles.

The successful implementation of this strategy requires an active government policy aimed at attracting foreign investment, developing institutional economic diplomacy, stimulating technology transfer, and integrating Ukraine into global production and defense-industrial value chains.

The forecast for 2026–2030 indicates the potential for Ukraine to shape a new model of economic growth based on Smart Integration – a knowledge-based, innovation-driven, high-tech economy with sustainable industrial modernization.

Achieving this goal will require:

- developing national innovation ecosystems;
- integrating into global markets and technological alliances;
- strengthening economic security and resource diplomacy;
- establishing new institutions for sustainable development and ESG-financing mechanisms.

The practical implementation of the Smart Integration strategy will enable Ukraine to strengthen its competitive position in the global economy, enhance its role in international value chains, and create conditions for sustainable economic development in the post-war period.

Список використаних джерел

1. Зінчук Т., Куцмус Н., Прокопчук О., Ковальчук О., Усюк Т. Диспропорційність участі України у міжнародному бізнесі: переосмислення в умовах нового етапу глобального розвитку. *Studies of Applied Economics*. 2021. Т. 39. № 6. DOI: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i6.5312>
2. Мовчан В., Космель М., Піндюк О. Конкурентоспроможність України в майбутньому: напрями структурних зрушень у зовнішній торгівлі та інвестиціях. Віденський інститут міжнародних економічних досліджень (WIIW), Bertelsmann Stiftung. Joint Study No. 2024-05. Відень, 2024. URL: <https://wiiw.ac.at/ukraine-s-future-competitiveness-directions-for-structural-shifts-in-foreign-trade-and-investment-dlp-6900.pdf>. (дата звернення: 05.05.2025).
3. Укрінформ. Товарна структура експорту та імпорту України у 2021–2023 роках та січні-лютому 2024 року. Укрінформ – Економіка. 2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3859650-tovarna-struktura-eksportu-ta-importu-ukraini-u-20212023-rokah-ta-sicnilutomu-2024-roku.html>. (дата звернення: 05.05.2025).
4. Гаджієва Н. Війна в Україні та політика економічної глобалізації ЄС: нові виклики безпеки та проблеми. *Revista CIDOB d'Afers Internacionals*. 2024. № 137. С. 141–165. Doi: <https://doi.org/10.24241/rcai.2024.137.2.141>.
5. Global Affairs Canada. Modernized Canada-Ukraine Free Trade Agreement Explained. 2023. URL: <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ukraine/modernized-canada-ukraine-moderniser.aspx?lang=eng>. (дата звернення: 05.05.2025).
6. Міністерство закордонних справ України. Статистика торгівлі між Україною та ЄС. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/en/2633-relations/torgovelnno-ekonomichne-spivrobitnictvo-ukrayina-yes> (дата звернення: 05.05.2025).
7. Statista. Balance of trade between Ukraine and the European Union (EU) from 2010 to 2021, by product. URL: <https://www.statista.com/statistics/1297423/balance-of-trade-ukraine-eu-by-product> (дата звернення: 05.05.2025).
8. Таран С. ЄС–Україна: торгівля в умовах війни – подолання труднощів, формування європейського шляху. Аналітичний документ. European Policy Centre. 21 серпня 2023. URL: https://www.epc.eu/content/PDF/2023/EU_Ukraine_wartime_trade_DP_Svitlana_Taran.pdf (дата звернення: 05.05.2025).
9. Державна служба статистики України. Зовнішня торгівля України товарами у 2022 році. Київ : Держстат України, 2023. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 05.05.2025).
10. Національний банк України. Платіжний баланс та зовнішній борг України за 2019–2023 рр. Київ : НБУ, 2024. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 05.05.2025).
11. UNCTAD. World Investment Report 2024. Annex Table 1: FDI flows, by region and economy, 2018–2023. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2024_annex-1_en.pdf (дата звернення: 05.05.2025).
12. U.S. Department of State. Investment Climate Statements: Ukraine. URL: <https://www.state.gov/reports/2021-investment-climate-statements/ukraine> (дата звернення: 05.05.2025).

13. Міністерство економіки України. Україна в 2022 році експортувала майже 100 млн тонн товарів. 2023. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=1487b1f5-eeb7-4946-b9c8-3370f20568a2> (дата звернення: 05.05.2025).
14. OECD. Global Value Chains and Trade. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/global-value-and-supply-chains.html> (дата звернення: 05.05.2025).
15. World Bank. Global Economic Prospects, January 2024. Вашингтон, DC : World Bank, 2024. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/661f109500bf58fa36a4a46eeace6786-0050012024/original/GEP-Jan-2024.pdf> (дата звернення: 05.05.2025).
16. NATO. NATO Defence Industrial Base Policy. Офіційний сайт НАТО. 2024. URL: https://www.nato.int/cps/in/natohq/topics_222589.htm (дата звернення: 05.05.2025).
17. Forbes Україна. ВВП України за підсумками 2022 року впав на 29,1% – Держстат. 13.04.2023. 2023. URL: <https://forbes.ua/news/vvp-ukraini-za-pidsumkami-2022-roku-vpav-na-291-derzhstat-13042023-13041> (дата звернення: 05.05.2025).
18. Український всевітній конгрес. \$750 мільярдів: у таку суму на даний момент уряд оцінює План повоєнної відбудови України. 05.07.2022. 2022. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/750-milyardiv-u-taku-sumu-na-danij-moment-uryad-ocinyu%D1%94-plan-povo%D1%94nno%D1%97-vidbudovi-ukra%D1%97ni/> (дата звернення: 05.05.2025).
19. Кільський інститут світової економіки. (2023). Ukraine Support Tracker: база даних допомоги Україні. URL: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/> (дата звернення: 05.05.2025).
20. Statista. Distribution of exports in Ukraine in 2022, by industry. URL: <https://www.statista.com/statistics/1297573/share-of-exports-in-ukraine-by-commodity/> (дата звернення: 05.05.2025).

References

1. Zinchuk T., Kutsmus N., Prokopchuk O., Kovalchuk O., Usiuk T. (2021) Dysproporcijnistj uchasti Ukrajiny u mizhnarodnomu biznesi: pereosmyslennja v umovakh novogho etapu ghlobaljnogho rozvytku [Disproportionality of Ukraine's Participation in International Business: Rethinking under Conditions of the New Stage of Global Development]. Studies of Applied Economics, no. 39 (6). DOI: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i6.5312>
2. Movchan V., Pindyuk O. (2024) Ukraine's future competitiveness Directions for structural shifts in foreign trade and investment [Ukraine's Future Competitiveness: Directions for Structural Shifts in Foreign Trade and Investment]. Joint study of the Vienna Institute for International Economic Studies (wiiw) and the Bertelsmann Stiftung, (electronic journal), Germany. Available at: <https://wiiw.ac.at/ukraine-s-future-competitiveness-directions-for-structural-shifts-in-foreign-trade-and-investment-dlp-6900.pdf>. (accessed: 5 May 2025).
3. Ukrinform. Tovarna struktura eksportu ta importu Ukrajiny u 2021–2023 rokakh ta sichni-ljutomu 2024 roku. Ukrinform – Ekonomika. 2025. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3859650-tovarna-struktura-eksportu-ta-importu-ukraini-u-20212023-rokah-ta-sicnilutomu-2024-roku.html> (accessed: 5 May 2025).
4. Hajiyeva N. (2024) Viyna v Ukrayini ta polityka ekonomichnoyi hlobalizatsiyi YES: novi vyklyky bezpeky ta problemy [The War in Ukraine and the EU's Policy of Economic Globalisation: New Security Challenges and Issues]. Revista CIDOB d'Afers Internacionals, no. 137, pp. 141–165. Doi: <https://doi.org/10.24241/rcai.2024.137.2.141>.
5. Global Affairs Canada. Modernized Canada-Ukraine Free Trade Agreement Explained. 2023. Available at: <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ukraine/modernized-canada-ukraine-moderniser.aspx?lang=eng>. (accessed: 5 May 2025).
6. Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrayiny. Statystyka torhivli mizh Ukrayinoyu ta YES. Available at: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/en/2633-relations/torgovelnno-ekonomichne-spivrobitnictvo-ukrayina-yes> (accessed: 5 May 2025).
7. Statista. Balance of trade between Ukraine and the European Union (EU) from 2010 to 2021, by product. Available at: <https://www.statista.com/statistics/1297423/balance-of-trade-ukraine-eu-by-product> (accessed: 5 May 2025).
8. Taran S. (2023) YES–Ukrayina: torhivlya v umovakh viyny – podolannya trudnoshchiv, formuvannya yevropeyskoho shlyakhu. Analitychnyy dokument. European Policy Centre. 21 serpnia 2023. Available at: https://www.epc.eu/content/PDF/2023/EU_Ukraine_wartime_trade_DP_Svitlana_Taran.pdf (accessed: 5 May 2025).
9. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2023). Zovnishnia torhivlia Ukrainy tovaramy u 2022 rotsi. Kyiv: Derzhstat Ukrainy. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed: 5 May 2025).
10. Natsionalnyi bank Ukrainy. (2024). Platyzhnyi balans ta zovnishnii borh Ukrainy za 2019–2023 rr. Kyiv: Natsionalnyi bank Ukrainy. Available at: <https://bank.gov.ua> (accessed: 5 May 2025).

11. UNCTAD (2024) World Investment Report 2024. Annex Table 1: FDI flows, by region and economy, 2018–2023. Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2024_annex-1_en.pdf (accessed: 5 May 2025).
12. U.S. Department of State (2021) Investment Climate Statements: Ukraine. Available at: <https://www.state.gov/reports/2021-investment-climate-statements/ukraine> (accessed: 5 May 2025).
13. Ministry of Economy of Ukraine (2023) Ukraina v 2022 rotsi eksportovala maishe 100 mln ton tovariv. Available at: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=1487b1f5-eeb7-4946-b9c8-3370f20568a2> (accessed: 5 May 2025).
14. OECD (2024) Global Value Chains and Trade. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/global-value-and-supply-chains.html> (accessed: 5 May 2025).
15. World Bank (2024) Global Economic Prospects, January 2024. Washington, DC: World Bank. Available at: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/661f109500bf58fa36a4a46eeace6786-0050012024/original/GEP-Jan-2024.pdf> (accessed: 5 May 2025).
16. NATO (2024) NATO Defence Industrial Base Policy. NATO Official Website. Available at: https://www.nato.int/cps/in/natohq/topics_222589.htm (accessed: 5 May 2025).
17. Forbes Ukraine. (2023). VVP Ukrainy za pidsumkamy 2022 roku vpav na 29,1% – Derzhstat. 13.04.2023. Available at: <https://forbes.ua/news/vvp-ukraini-za-pidsumkami-2022-roku-vpav-na-291-derzhstat-1304-2023-13041> (accessed: 5 May 2025).
18. Ukrayins'kyy vsesvitniy kongres. (2022) \$750 milyardiv: u taku sumu na danyy moment uryad otsinyuye Plan povoyennoyi vidbudovy Ukrayiny. 05.07.2022. Available at: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/750-milyardiv-u-taku-sumu-na-danij-moment-uryad-oczinyu%D1%94-plan-povo%D1%94nno%D1%97-vidbudovi-ukra%D1%97ni/> (accessed: 5 May 2025).
19. Kil's'kyi instytut svitovoyi ekonomiky. (2023). Ukraine Support Tracker: baza danykh dopomohy Ukraini. Available at: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/> (accessed: 5 May 2025).
20. Statista. (2023) Distribution of exports in Ukraine in 2022, by industry. Available at: <https://www.statista.com/statistics/1297573/share-of-exports-in-ukraine-by-commodity/> (accessed: 5 May 2025).